

Bane, som ikke have kunnet komme i Vej paa anden Maade og derfor mene at maatte faa ind paa Lærervirkksomheden. Det vilde være uheldigt, om det sidste skulde blive Neglen, end sige skulde komme til at tage Overhaand; men nu vide alle om Husmændene, hvor faa gode Kræfter gemmes, at de Folk ikke ere meget velstillede, og at de ikke have Raad til at spendere meget paa deres Børns Uddannelse, og derfor forekommer det mig, at man, hvis man vil bevare den gode Stamme af Husmands- og Haandværkerklassen, maa give en rigeligere Understøttelse, end der nu for Tiden gives. Den ærede Ordfører har ikke udtalt sig principielt derimod, men udtalte kun, at 60,000 Kr. var for meget. Det kan jeg ikke indse, naar man dermed sammenligner, at fattige Højskoleelever faa 180,000 Kr. Man kan vel sige, at det er et mere alment Formaal, og det er ganske sandt, endstønt jeg skulde mene, at Uddannelsen af en ordentlig og dygtig Skolelærerstand ogsaa turde være et meget alment Formaal. Man kan dernæst vel sige, at der er flere Højskoleelever end Seminarister, der skulle have Understøttelse, men saa er Understøttelsen ogsaa til Gængæld 180,000 Kr. Jeg vil ogsaa her erindre om, at der til fattige Elever paa Sømandsskolen gives en Understøttelse af 30,000 Kr. Turde det derfor ikke være rimeligt, naar man til vordende Styrmænd giver 30,000 Kr., da at give 50,000 Kr. til vordende Lærere og Lærerinde? Stiller man dem ikke i økonomisk Henseende paa en nogenlunde rimelig Maade, vil Følgen blive den, at der i Løbet af faa Aar vil blive Læremangel, saa man vil blive nødt til at paalægge Kommunerne at give større Løn til Lærere og Lærerinde, men efter min Mening ere Kommunerens Tilstand saadan, at de ikke have Raad dertil. Den billigste Maade, hvorpaa Staten kan hjælpe til at faa baade dygtige Lærere og en billig Uddannelse af dem, er den, at den giver noget mere i Understøttelse, end den hidtil har givet, og jeg skønner da ikke, at, efter de Krav, der nu stilles, 50,000 Kr. er for meget. Jeg skal erindre om, at Dimittendernes Antal allerede er stærkt aftaget. I 1889 var der, stønt der allerede den Gang var Tilbagegang, dog 202, men 1892 kun 134. Et Blik paa de Stemaer, som ere omdelte her, om Frekvensen ved Friseminariet og Statsseminarier viser tilstrækkelig, hvilken Tilbagegang i Antallet, der har fundet Sted.

Jeg tror derfor, at vil man undgaa dette, at paalægge Kommunerne større Byrder og at faa Lærerstandens overfyldt

med Kræfter, der ikke kunne komme i Vej paa anden Maade, er man nødt til at gaa den Vej, som Mindretallet her foreslaar, nemlig at give et større Tilskud. Berettigelsen deraf vil ogsaa fremgaa af den Sammenligning, jeg har anstillet her med andre Skoler og Anstalter, den viser sig ogsaa, naar man sammenligner Tilskuddet med, hvad der gives til Studenters Uddannelse. Der gives ganske vist der til flere, men paa den anden Side er det ogsaa enorme Summer.

Hvad selve Fordelingsmaaden angaar, kunne vi jo forhandle med Flertallet om en anden Maade at fordele paa end efter Elevantallet, stønt jeg synes, det er et ret rationelt Grundlag. Jeg hørte indvende derimod, at det ikke var sikkert, at det Seminarium, som har de fleste Elever, ogsaa har de fattigste, de mest uformuende Elever, og at det navnlig ikke var Tilfældet i Byerne eller i Kjøbenhavn, hvor Eleverne kunde have Ophold hos deres Forældre. Man mente, at man derved vilde favorisere Kjøbenhavn paa Landets Bekostning, og jeg skal indrømme, at der er noget deri, men Neglen kunde da ændres derhen, at f. Eks. kun tre Fjerdedele af Tilskuddet blev fordelt i Forhold til Elevantallet, medens den sidste Fjerdedel fordeltes efter Ministerens Skøn til de Skoler, som havde de fleste trængende Elever. Hvis der ikke er andet i Vejen, findes der nok et Grundlag for en saadan Fordeling.

Hovedsagen for mig — og jeg antager for Mindretallet i det hele taget — er at stille uformuende Elever saaledes, at det bliver muligt for dem at faa den bedre Uddannelse, som Lovforslaget, hvis det bliver til Lov, utvivlsomt vil bevirke. Derved tror jeg tilstrækkelig at have begrundet Ændringsforslaget under Nr. 17.

Hvad Ændringsforslaget under Nr. 18 angaar, ønsker jeg gerne at gøre den Bemærkning — og det gælder vel Mindretallet i det hele — at jeg nok i det hele taget kunde have lyst til at gaa noget videre med Hensyn til Understøttelse af Privatseminarierne. Jeg tror, at det erkendtes af den ærede Ordfører, og at det erkendes af flere, at Seminarieførstanderne i deres Betænkning ogsaa gaa ud fra, at Friseminariet ikke kunde undværes, at det er nødvendigt for Betselvirkninger, at der er saadanne Seminarier. Den ærede Ordfører begrundede det jo dermed, at disse Seminarier ville have et raskere Initiativ og hurtigere ville kunne lade ny befrugtende Strømninger faa Indflydelse paa Elevernes Uddannelse, men for øvrigt erkender jeg for mit Vedkommende, at Privatseminarierne ogsaa kunne lære en